

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název materiálu	20 – Smysl výrazu
Identifikátor	CZ.1.07/1.5.00/34.0597
Předmět	Matematika
Ročník	1.
Obor, Kód	Podnikání 64-41-L/524
Anotace	Tento pracovní list by měl sloužit k procvičování určování smyslu výrazů, získané poznatky žák aplikuje při úpravách výrazů.
Autor	Mgr. Eva Huderová
Jazyk	čeština
Očekávaný výstup	Určuje, kdy má daný výraz smysl, upravuje výrazy dle potřeby
Klíčová slova	Smysl výrazu, definiční obor výrazů, podmínky výrazů
Druh výukového zdroje	Pracovní list
Typ interakce	kombinované
Cílová skupina	žák
Stupeň a typ vzdělávání	střední odborné
Věková skupina	18–22
Datum vytvoření	31. 5. 2013

Šablona č. 20 – Smysl výrazu

□ **Připomeňme si:** Nutnou součástí úpravy výrazů je určení, kdy má daný výraz smysl. Výraz má smysl tehdy, pokud po dosazení libovolného čísla z definičního oboru proměnné nenastane nepřípustná situace (dělení 0, výraz nula na nultou, odmocňování záporného čísla apod.). Pokud výraz obsahuje více členů (např. $\frac{2}{x} + \frac{4}{2x+1}$), určíme každý člen zvlášť. Pokud není uvedeno v zadání úlohy jinak, bereme v úvahu obor reálných čísel, z něhož vynecháme ty hodnoty, pro které výraz nemá smysl, a tím získáme definiční obor proměnné.

□ **př.** Určete, kdy má daný výraz smysl.

$\frac{2+x}{3-x}$ výraz má smysl, pro všechna $x \in \mathbb{R}$ taková, že platí $3 - x \neq 0$, tj. $x \neq 3$

pokud by $x = 3 \rightarrow$ po dosazení nastane $3 - 3 = 0$ a dělit 0 nelze!

$\frac{b-5}{\sqrt{b-4}}$ podmínka $b - 4 > 0$ zaručuje, že nebudeme odmocňovat záporná reálná čísla

a nebudeme dělit 0

tj. **$b > 4$** tzn. $b \in (4, \infty)$

1) Určete, pro které hodnoty reálných proměnných mají dané výrazy smysl:

a) $\frac{5}{2x-3}$

d) $\frac{3}{4-c^2}$

b) $\sqrt{3x-5}$

e) $\frac{2a}{9+6a+a^2}$

c) $\frac{b+3}{(b-2)(2-b)}$

2) Spojte výrazy z levého sloupce s odpovídajícími hodnotami z pravého sloupce (smysl výrazu):

$\frac{2}{b-1}$

$b \neq 0$

$\frac{3-b}{2b^2}$

$b \neq 3,5$

$\frac{1}{\sqrt{5b-2}}$

$b \neq -6$

$\frac{b}{9-b^2}$

$b \neq 0, b \neq 3$

$\frac{1-b}{6+b}$

$b \neq 1$

$\frac{3}{3b-b^2}$

$b \neq \pm 3$

$\frac{4+b}{2b-7}$

$b > \frac{2}{5}$